

– для активізації студентської науково-дослідної роботи необхідно змінювати форми і методи її проведення, доповнювати цікавими подорожами, які дають можливість освітнього розвитку.

Список джерел інформації

1. Агеева О.А. Управление развитием образовательного туризма в России / О.А. Агеева // Инновации и инвестиции. - 2011. - №3. - С.201-205.
2. Аніщенко А.П. Підготовка кадрів туристичної індустрії / А.П.Аніщенко, М.М.Зайцева // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». 2015. - №11 - С.39-43
3. Ткачук Л. М. Освітній туризм у світі й в Україні / Л. М. Ткачук // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ [Текст] : зб. наук. ст. -Вип. 2. - К. : Національний авіаційний університет, 2010. - С. 137-144. - (Серія: Економіка, право, політологія, туризм).
4. Офіційний сайт туристичної компанії «Бізнес візит» в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://businessvisit.com.ua/hot-tour/obrazovatelnyj-turizm>

А.С. Міносян, канд. іст. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Л.І. Юрченко, д-р філос. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.М. Варипаєв, канд. філос. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

За умов сучасного економічного стану країни та її переходу до децентралізованого управління, актуальною є проблематика додаткових шляхів поповнення бюджету. Зелений туризм – це відносно новий аспект туристичного бізнесу в Україні, але саме завдяки йому можна добитися як значних фінансово-економічних успіхів, так і підняти країну у світовому рейтингу активного туризму. Але, на жаль, цей вид бізнес-діяльності ще не набув популярності, залишається нерозвиненим в регіонах країни та для нього немає достатньої законодавчої бази.

На сьогодні цьому питанню приділяють багато уваги у науково-економічному полі досліджень. Нові теорії і методики територіальної організації та управління сучасними галузями господарства ґрунтовно досліджені у працях С. І. Дорогунцова, М. М. Колосовського, Ю. Т. Саушкіна, С. Б. Хорєва, М. Г. Чумаченка та ін. Однак, проблематика

розвитку туристичної діяльності потребує більш детальної уваги та подальших досліджень.

За мету даної роботи ставилось дослідження феномену зеленого туризму в Україні та шляхи його розвитку і вдосконалення.

Сучасний туристичний бізнес перебуває в стані його екологізації, пошуку нових напрямів, маршрутів в органічній єдності з особливостями навколишнього природного середовища. Одним з таких аспектів може бути розвиток зеленого сільськогосподарського туризму. Наша країна має всі передумови для розвитку цього сектору: мальовничі села, ліси, гаї та озера. Все це при правильному облаштуванні та впорядкуванні може приносити гарну частку до бюджету. Звісно, це потребує неабияких коштів, та в результаті вони зможуть окупитися і поповнити казну великими внесками.

Сучасна базова концепція зеленого туризму має досить широкий обсяг дефініцій. Вчені-правознавці включають сюди також правовий аспект, визначаючи зелений туризм, зокрема міжнародний, як систему подорожей, що здійснюється на підставі міжнародних угод з урахуванням діючих міжнародних екологічних норм і звичаїв.

Зелений туризм розглядається і як форма інтелектуального та фізичного виховання, що реалізується через соціально-гуманітарні функції: виховну – формування почуття колективізму, моральних та естетичних якостей; освітню – закріплення та розширення знань з краєзнавства та країнознавства, природознавства, топографії, історії, знайомство з культурою та традиціями країн і народів світу; оздоровчу – дотримання оптимального режиму навантажень, використання сприятливого впливу природних факторів на стан організму, дотримання правил особистої та суспільної гігієни, розвиток адаптаційних можливостей, підтримка організму на достатньо високому рівні фізичної підготовки; спортивну – створення бази загальної фізичної підготовки.

Зелений туризм також може виступати як популярна форма організації сімейного відпочинку на природі, проведення дозвілля в певній екологічній ніші. Автори схильні розглядати зелений туризм як різновид рекреації, активний відпочинок, під час якого відновлення працездатності поєднується з оздоровчими, пізнавальними, спортивними та культурно-розважальними цілями розширеного відтворення життєвих сил людини. Проте у більшості ситуацій займає важливе місце соціокультурна функція туризму, як системи використання вільного часу за допомогою сфери послуг у подорожах, що поєднує відпочинок із зміцненням здоров'я, підвищенням загальнокультурного та екологічного освітнього рівня.

Соціально-економічні дослідження феномену зеленого туризму поки що не відрізняються комплексністю, системністю і достовірністю [1]. Тому вивчення і підвищення ефективності використання туристсько-рекреаційного потенціалу території для багатьох регіонів України може стати важливим кроком на шляху оптимізації регіональної структури природокористування. Туризм може скласти гідну альтернативу іншим галузям господарства.

У процесі починають брати участь господарюючі суб'єкти, які ніколи не розглядали його як галузь економіки, здатну приносити значний дохід. Разом з Карпатським регіоном, який є одним із лідерів розвитку зеленого туризму в Україні і представлений Чернівецькою, Львівською, Закарпатською та Івано-Франківською областями, слід підключати і центральні та північні території країни. Це області, в яких туристична галузь ніколи не була основною, але потенціал її розвитку тут настільки високий, що міг би посісти вагоме місце у місцевих бюджетах. Визнання цього факту підтверджується створенням останніми роками правової бази і концепцій розвитку туризму в регіонах. В цілому, в усьому світі спостерігається спрямованість на розвиток природно-орієнтованого туризму, що спричинено двома факторами: глобалізацією та екологізацією.

Зелений туризм – це відпочинок у приватних господарствах сільської місцевості, цікавої туристичними об'єктами. Основне, що приваблює у сільському зеленому туризмі, це комплекс чинників, що сприятливо впливають на людину: оздоровчий, естетичний, пізнавальний. Відпочинок у сільській місцевості – це не курорт із великою кількістю туристів. Стан релаксації на природі особливо потрібен жителям міст. Багато туристів із задоволенням зустрічають на селі Новорічні і Різдвяні свята або просто відпочивають у колі друзів чи сім'ї. Переважно затишна атмосфера підкріплена позитивним емоційним впливом навколишньої місцевості: гір, лісів, річок, озер, моря. Підвищення унікальності туристичних заходів екологічного характеру, окрім надання послуг проживання різних категорій і смачного домашнього харчування, можна пов'язати з цілим комплексом додаткового обслуговування: збирання ягід і грибів, риболовлю, що урізноманітнюють і збагачують враженнями відпочинок. На жаль, на території України не існує чіткої нормативно-правової бази і концепцій розвитку такого туризму в регіоні. Звітність об'єктів, зайнятих у зеленому туризмі, зводиться до рейтингового обліку садиб. Статистичних даних по зеленому туризму не можна знайти в жодних довідниках, дана інформація втрачається, як втрачається також інформація про прибутки таких суб'єктів [1].

Сільський туризм виступає важливим чинником активізації розвитку багатьох галузей економіки (транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство тощо). Сільський відпочинок в Україні за рахунок збереження етнографічної самобутності повинен набути національного значення. По-перше, він дає поштовх для відродження й розвитку традиційної культури: народної архітектури, мистецтва, промислів – усього, що складає місцевий колорит, що, разом із природно-рекреаційними чинниками, є не менш привабливим для відпочиваючих. По-друге, через сільський відпочинок мешканці урбанізованих територій з масовою культурою мають можливість пізнати справжні українські традиції. По-третє, етнокультура села репрезентує Україну світові й приваблює також іноземних туристів. Саме тому як передумову успішного розвитку відпочинку в сільських етнографічних районах треба розглядати формування ідеології відродження й розвитку всього спектра традиційної культури, починаючи від форм господарських занять до надбань духовної сфери, що діятимуть як сприятливі чинники для індивідуального відпочинку в етнографічних районах України.

Сільське населення України здатне отримувати реальні доходи у сфері сільського туризму від таких видів діяльності, як облаштування туристичних маршрутів; облаштування й експлуатація стоянок для туристів; робота гідом чи екскурсоводом; транспортне обслуговування туристів; егерська діяльність (полювання, аматорське та спортивне рибальство); прокат туристичного спорядження; послуги приймання туристів; підготовка культурних програм; народні промисли. Але слід зазначити наступне: для того, щоб сільський зелений туризм в Україні дійсно розвивався, необхідно звернути увагу на невідкладне введення спрощеного обліку, звітності і оподаткування. Вважаємо за доцільне впровадження на підприємствах зеленого туризму оперативно-аналітичного обліку, який не потребує спеціальної бухгалтерської підготовки. Наприклад, ведення спрощеної реєстрації та аналітичного обліку предметів матеріально-технічного забезпечення; мінімізація та раціоналізація об'єктивної звітності, яка б забезпечувала інформацією стосовно результатів діяльності об'єкта зеленого туризму. Форми спрощеного оподаткування, тобто єдиний податок, додали б даним суб'єктам господарювання більшої мобільності та здатності до модернізації відповідно до вимог ринку туризму, виходячи з того, що головною перевагою єдиного податку є простота його нарахування як для підприємств, так і для перевірки податковими органами [2]

Отже, сільський (зелений) туризм можна розглядати як спільну об'єднуючу підсистему одночасно туристичної і сільськогосподарської галузей. Цей вид господарської діяльності може стати одним із чинників

підвищення регіонального потенціалу туристичної галузі з одночасним нарощуванням його соціальної та економічної віддачі, одночасно сприяючи розвитку сільського господарства через диверсифікацію виробництва продукції, покращення її якості. Український сільський туризм може стати візитною карткою нашої держави на міжнародному туристському ринку, про що свідчать явні бажання іноземців познайомитись з історичним та природним потенціалом України.

Список джерел інформації

1. Рошко Н.Б. Розвиток сільського зеленого туризму в Україні // Збірник наукових праць Буковинського університету. Економічні науки.- 2011. – Випуск 7 – електронний доступ [http://tourlib.net/statti_ukr/roshko.htm]
2. Збірник наукових праць «Перспективи розвитку зеленого туризму в Україні». – електронний доступ [http://tourlib.net/statti_ukr/siltur7.htm].

А.Ю. Парфіненко, канд. іст. наук, доц. (ХНУ ім. В.Н. Каразіна, м. Харків)

Г.І. Гапоненко, канд. екон. наук, доц. (ХНУ ім. В.Н. Каразіна, м. Харків)

І.М. Шамара канд. екон. наук, ст. викл. (ХНУ ім. В.Н. Каразіна, м. Харків)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

В наш час для регіонів України характерні негативні процеси, що відбуваються в соціально-економічному розвитку сільської місцевості: закриття раніше перспективних підприємств, збільшення кількості непрацюючого населення, зниження фінансових показників забезпечення життєдіяльності. Вважаємо, що розвиток нових форм діяльності в туризмі може сприяти виходу з кризової ситуації. Одним з перспективних інноваційних видів господарювання на селі може стати сільський зелений туризм. Це вагомий фактор економічного зростання села, шлях до підвищення стійкості розвитку регіону.

Сільський туризм може бути найважливішим доповненням до місцевої економіки або бути провідною галуззю господарської спеціалізації в ряді районів. У багатьох країнах світу широко розвивається сільський зелений туризм, але для нашої країни це ще достатньо інноваційний метод вирішення проблем.